

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

LA GUIA DOCENT: UNA EINA CLAU D'ASSEGURAMENT DE LA QUALITAT

Marzo Cabero, Núria

Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior
Edifici A-Rectorat- 08193- Bellaterra- Catalunya

Nuria.marzo@uab.cat

Valderrama Vallés, Elena

Universitat Autònoma de Barcelona. Delegada de la Rectora per a l'Avaluació, l'Acreditació i la
Innovació Docent

Edifici A-Rectorat- 08193- Bellaterra- Catalunya

Elena.valderrama@uab.cat

Sabaté Diaz, Sarai

Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior
Edifici A-Rectorat- 08193- Bellaterra- Catalunya

sarai.sabate@uab.cat

Márquez Cebrián, Maria Dolores

Universitat Autònoma de Barcelona. Coordinadora per a la Formació Docent del PDI i la
Innovació

Edifici A-Rectorat- 08193- Bellaterra- Catalunya

Mariadolores.marquez@uab.cat

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

RESUM

A la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) s'ha establert un Sistema Intern de Qualitat (SIQ) que mostra el compromís per oferir uns programes de qualitat que incorporin en el seu funcionament mesures per assegurar, entre d'altres, una correcta sistematització del procés d'avaluació de competències. El disseny d'un model únic de guia docent i el desenvolupament d'una aplicació informàtica ha permès facilitar aquesta tasca als col·lectius implicats i, alhora, disposar de la informació necessària per al procés de seguiment de les titulacions. En aquest article es presenta el protocol definit, l'estructura de la guia docent, l'aplicació informàtica de suport i els resultats de la implantació d'aquesta eina

ABSTRACT

In the Universitat Autònoma of Barcelona (UAB) there has been established an Internal System of Quality (SIQ) that shows the commitment to offer a few programs of quality that they incorporate in his functioning measure to assure, between others, a correct systematizing of the process of evaluation of skills. The design of the only model of subject syllabus and the development of software application has allowed to facilitate this task to the implied group and, simultaneously, to have the information necessary for the process of follow-up of the degrees. In this article one presents the definite protocol, the structure of the subject syllabus, the software application and the results of the first year of implantation of this tool.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

PARAULES CLAU: guia docent, qualitat, aplicació informàtica / **KEYWORDS:** subject syllabus, quality, software application

ÀREA DE CONEIXEMENT: més d'una àrea

ÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS: Avaluació i qualitat institucional/ Innovació en l'ensenyament superior

MODALITAT DE PRESENTACIÓ: Comunicació electrònica

1. Introducció

El sistema universitari vigent fins fa tan sols uns anys tenia un fort caràcter centralista ja que el Ministeri d'Educació definia un catàleg de titulacions que podien impartir les universitats, juntament amb uns requisits mínims referents a les matèries que s'havien de cursar en les titulacions. Cada universitat podia decidir quines titulacions del catàleg desitjava impartir i elaborava el seu pla d'estudis respectant els requeriments establerts sobre les matèries. Encara que aquest sistema oferís alguns avantatges, com per exemple una major homogeneïtat entre els estudis oferts per totes les universitats i per tant, una major mobilitat d'estudiants dins el territori, també limitava, sense cap dubte, la llibertat de les universitats per presentar estudis diferents, nous o més ajustats a la situació científica, social i econòmica.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

El concepte vigent de “registre de titulacions” s’apropa més al model utilitzat per la majoria de països de la Comunitat Europea: cada universitat és lliure de proposar les titulacions que desitgi, encara que el ministeri segueix exercint, a través de diferents agents, una tutela important sobre aquestes. Així, a casa nostra, els plans d’estudi proposats per les universitats es materialitzen en informes pautats per l’Agència Nacional d’Avaluació de la Qualitat que en aquesta comunicació anomenarem “memòria de la titulació”.

Una vegada obtinguda la verificació d’aquesta memòria de la titulació per part de les agències i organismes corresponents, la universitat posa en marxa els estudis i implementa, a la vegada, un sistema de seguiment anual orientat a la millora contínua i a l’assegurament de la qualitat en el que participen de nou l’ANECA i l’agència de la Comunitat Autònoma corresponent, en el cas català, l’*Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU)*. Cada 6 anys en el cas dels estudis de Grau (240 ECTS) i cada 4 anys en els estudis de Màster (60 o 120 ECTS) i doctorat, el programa d’estudis proposat ha de sotmetre’s a una renovació de l’acreditació per poder seguir impartint-se.

A la UAB estan implantats actualment (curs 2011-2012) més de 200 títols, de manera que ens trobem en una fase de gran activitat en la que és necessària posar en marxa els estudis, detectar les disfuncions entre la planificació “sobre paper” i la realitat quotidiana i construir les eines i processos necessaris per garantir-ne la seva qualitat.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Les guies docents i els processos (protocols d'actuació) propis per a la seva confecció són unes eines inestimables a l'hora d'assegurar la correcta implementació dels estudis tal i com es van planificar a la memòria de la titulació, d'assegurar l'actuació coordinada dels professors i de detectar situacions susceptibles de millora que puguin tenir una incidència directa en el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'estudiant.

2. La qualitat en els estudis de Grau

Avui dia, l'assegurament de la qualitat a les universitats és un fet i més concretament la qualitat dels i als programes docents que s'hi imparteixen. Des de l'adveniment de l'EEES s'ha introduït un component de qualitat imprescindible a tots els estudis que imparteixen les universitats.

Un mètode de millora i assegurament de la qualitat ha de ser un mètode sistemàtic, estructurat, formal, públic i capaç de ser auditat. En aquest procés de definició les universitats tenen un paper fonamental ja que poden proposar mètodes de qualitat que seran validats per les agències corresponents. La UAB ha definit un procés i desenvolupat una metodologia per establir un nivell de qualitat apropiat del desenvolupament dels continguts dels seus plans d'estudi.

Com s'ha comentat prèviament, els plans d'estudi es vertebraren sobre unes competències que han d'adquirir els estudiants i que estan establertes a les memòries de la titulació. La majoria

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

de títols han definit el perfil de competències dels seus estudiants des de la pròpia titulació a través de les comissions de docència i coordinació de cada centre. No obstant, alguns títols tenen les competències definides, no per la pròpia universitat, sinó pel Ministeri d'Educació, i són d'obligat compliment per la verificació i acreditació del títol. Aquest fet es dona perquè són estudis regulats que habiliten per a una professió.

Davant d'això, la pregunta que sorgeix ara és: podem assegurar que cada estudiant ha adquirit aquestes competències durant els estudis de manera satisfactòria donada la complexa estructura d'un pla d'estudis: cursos, semestres, matèries, assignatures, resultats d'aprenentatge, activitats d'avaluació, etc. ?

Per tal de respondre a aquesta pregunta, com a primer pas la UAB ha definit un protocol de qualitat que és el que es descriu en aquesta comunicació i que es basa en una sèrie d'elements: la memòria de definició de la titulació, las guies docents de cada assignatura, l'aplicació informàtica de suport per a la confecció de guies docents; i una sèrie d'agents: els coordinadors de titulació i comissió corresponent i els professors responsables de cada assignatura i de cada grup.

De manera específica, es descriu l'estructura de la guia docent definida per a tota la UAB i el seu protocol d'assegurament de la qualitat basant-se en les competències i resultats d'aprenentatge que permetrà la correcta acreditació del títol periòdicament.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

El protocol estableix, a partir de la memòria de la titulació verificada per ANECA:

1. Qui i com assigna competències i resultats d'aprenentatge a cada assignatura; recordem que a la memòria de la titulació les competències estan establertes a nivell de matèria (conjunt d'assignatures) pel que és necessària aquesta distribució prèvia.
2. Qui és el responsable d'elaborar la guia docent de cada assignatura segons les normatives de la universitat i el centre docent corresponent.
3. Qui i com es realitza la revisió de les guies docents elaborades pels professors responsables
4. La publicació de les mateixes de forma oficial

Donat que en una assignatura no s'han d'avaluar tots els resultats d'aprenentatge establerts, un altre punt a decidir entre els responsables de les assignatures d'una mateixa matèria és quina assignatura/es concreta/es realitzaren l'avaluació d'un determinat resultat d'aprenentatge, especialment quan és comú a diferents assignatures. També és important definir amb quin grau de profunditat (definició de rúbriques) ha de ser avaluat, principalment en cas que sigui un resultat d'aprenentatge comú entre diferents matèries. Aquestes consideracions impliquen la necessitat d'una supervisió a un nivell més alt per a la coordinació

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

de la titulació i per això, la guia docent resulta un instrument clau.

A més a més, la guia docent també defineix marcs temporals per a totes les activitats, i mecanismes de comprovació que permeten verificar que les activitats d'avaluació estan vinculades als resultats d'aprenentatge establerts i que s'avaluen totes les competències determinades per a cada assignatura.

La comunicació que us presentem s'estructura de la manera següent: el proper punt introdueix la necessitat de la guia docent i descriu la seva estructura, l'apartat 4 detalla el protocol d'assegurament de la qualitat als estudis definits a la UAB, i es mostra com aquest protocol és sistemàtic, estructurat, formal, públic i capaç de ser auditat; el punt 5 presenta l'eina informàtica desenvolupada per donar suport a tot el procés del protocol, l'apartat 6 mostra els resultats de l'aplicació del protocol en alguns estudis UAB i per últim, el punt 7 presenta les conclusions i el treball futur a desenvolupar.

1. La guia docent de l'assignatura

Dins el marc dels processos de seguiment necessaris per garantir la qualitat dels estudis universitaris que hem explicat anteriorment, es situa la guia docent. Aquesta es perfila com una eina bàsica per arribar a aconseguir un dels objectius claus del sistema d'educació europeu, la comparabilitat i transparència dels sistemes metodològics i d'avaluació entre diferents

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

universitats i estudis. A nivell més específic, la guia docent resulta un instrument molt útil per a tots els agents participants: universitat, centre, professors i estudiants. Per la universitat i el centre on s'imparteixen els estudis, la guia docent és molt útil perquè permet la comparabilitat i la planificació de tots els elements que es posen de manifest en les assignatures implantades. Per a l'equip de professors, la guia docent permet coordinar-se i treballar en equip per aconseguir els objectius marcats a la titulació i afavorir l'aprenentatge dels seus estudiants. I per a l'estudiant la guia docent li permet conèixer que s'espera que aprengui, sota quines condicions i com serà avaluat.

A la UAB, La guia docent concreta l'oferta docent d'una assignatura perquè reflexa la planificació que es portarà a terme sempre d'acord amb: la memòria de la titulació aprovada per l'òrgan competent, les normatives i reglaments d'universitat i de centre, les concrecions del pla d'estudis establertes pels òrgans responsables de la titulació i, finalment, d'acord als recursos humans i econòmics disponibles.

El fet d'elaborar un model comú de guia docent per a tots els estudis que s'imparteixen a la UAB ens permet una millor planificació i comparabilitat i permet demostrar el que s'està fent, de quina manera i amb quines estratègies d'ensenyament-aprenentatge. Després de realitzar una exploració exhaustiva de models de guies docents d'altres universitats de l'estat espanyol i Europa¹ hem dissenyat un model de guia docent que es compon dels següents elements:

¹ Consultar bibliografia

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

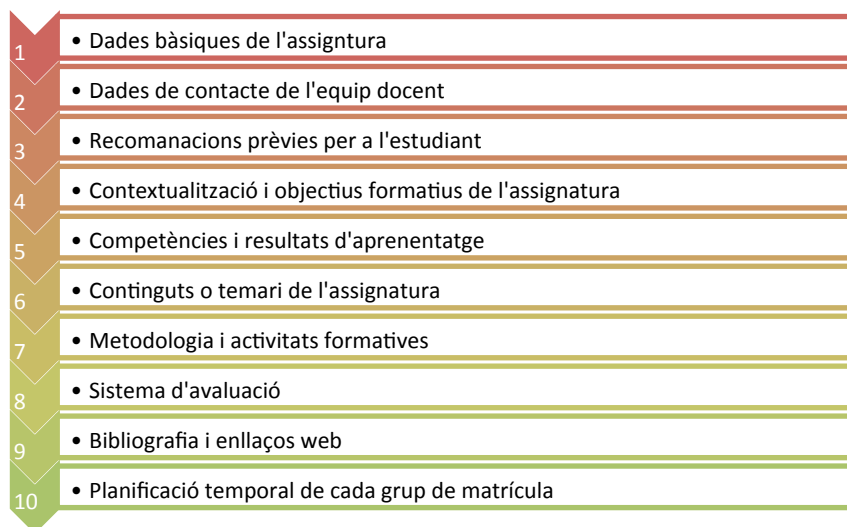

Figura 1: Elements del model de guia docent UAB

El primer punt de la guia permet a l'estudiant conèixer les dades bàsiques de l'assignatura: nom i codi, període en el que s'imparteix, nombre de crèdits i el caràcter bàsic, obligatori o optatiu de la mateixa. A més també conté dades importants com l'horari i lloc d'impartició, la llengua vehicular principal i el professor responsable com persona de contacte, i si algun grup de l'assignatura grup de l'assignatura s'imparteix exclusivament en anglès, català i/o castellà.

El següent apartat inclou la informació relativa a l'equip docent amb les seves dades de contacte i horaris de tutories. El tercer punt de la guia fa referència als coneixements que hauria d'haver adquirit l'estudiant amb anterioritat per poder seguir adequadament l'assignatura. No són uns prerequisits oficials sinó unes recomanacions per a que l'estudiant

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

sàpiga el nivell de l'assignatura. El següent punt, té per objectiu fer entendre als estudiants de quina manera l'assignatura contribueix al perfil global de la titulació i la seva ubicació al pla d'estudis, són el que anomenem objectius formatius de l'assignatura.

L'apartat de competències i resultats d'aprenentatge permet a l'estudiant saber que és el que s'espera que sigui capaç de demostrar a nivell general quan finalitzi la seva formació (competències), i de manera més concreta a l'assignatura (els resultats d'aprenentatge). En aquest apartat es detallen les competències i resultats d'aprenentatge que a la memòria de la titulació es van definir per matèries, sent fonamental la decisió de quines competències i quins resultats d'aprenentatge s'associen a una o altra assignatura. L'apartat de continguts fa referència al temari que s'impartirà a l'assignatura a nivell de coneixements.

El setè apartat té dues parts, una explicació més àmplia "optativa" sobre la metodologia que s'utilitzarà i, a continuació, l'especificació de cadascuna de les activitats formatives en funció de la seva tipologia (dirigides, supervisades o autònomes), la dedicació requerida para cadascuna d'elles en hores i ECTS, i finalment, els resultats d'aprenentatge que es treballaran a cada activitat. Aquesta tipologia d'activitats ha estat definida per a tota la UAB en base a la presencialitat de l'estudiant als diferents tipus d'activitats i, per tant, la normativa sobre aquesta qüestió fixa uns percentatges màxims i mínims de dedicació a cadascuna d'elles. A la memòria de la titulació també s'ha detallat tota aquesta informació a nivell de matèria i, per tant, la guia docent de l'assignatura es fonamenta en aquest punt de partida.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

El següent punt inclou tot el sistema d'avaluació de l'assignatura i, d'una manera similar a l'anterior punt, s'ha d'exposar clarament com s'avaluarà el nivell d'adquisició dels resultats d'aprenentatge per part de l'estudiant, explicitar les evidències que l'estudiant ha d'entregar i les proves a les que haurà de sotmetre's així com el seu pes en la qualificació final. De la mateixa manera, en aquest apartat també s'han d'indicar els criteris d'avaluació, establir en quines condicions es qualificarà a l'estudiant com a "no presentat" i, finalment, establir els procediments de revisió i reclamació de les activitats d'avaluació. Per editar aquest apartat també s'ha de partir de la informació detallada a la memòria de la titulació. Aquest punt de la guia resulta molt important per a l'estudiant perquè en qualsevol possible incident en aquest aspecte, ha de partir de la informació explicitada a la guia. Al mateix temps, també és molt important que l'equip docent deixi clares les normes de joc de l'assignatura i contempli totes les possibilitats avaluatives que pot i ha de tenir un estudiant matriculat.

El següent punt inclou totes les fonts d'informació que l'estudiant ha de o pot consultar per al correcte seguiment de l'assignatura. Aquest apartat és d'utilitat al Servei de Biblioteques de la universitat perquè permet conèixer la demanda de material bibliotecari que es necessita cada any.

Finalment, l'últim punt concreta la planificació del curs per a cada grup de matrícula i bàsicament, detalla totes les activitats d'aprenentatge i d'avaluació amb les dates i llocs de realització i el material necessari vinculat a cadascuna d'elles. Aquesta informació resulta molt útil a l'estudiant matriculat perquè li permet planificar les tasques per a cadascuna de les

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

assignatures. Per a l'equip de coordinació de la titulació també resulta important disposar de forma anticipada d'aquesta informació per poder ajustar la càrrega de treball de l'estudiant per un curs determinat i permetre un major equilibri entre les setmanes de docència de l'estudiant.

2. Procés d'assegurament de la qualitat

Tot el procés de realització de les guies docents dels estudis de grau de la UAB ha seguit el protocol d'actuació mostrat a la Figura 2.

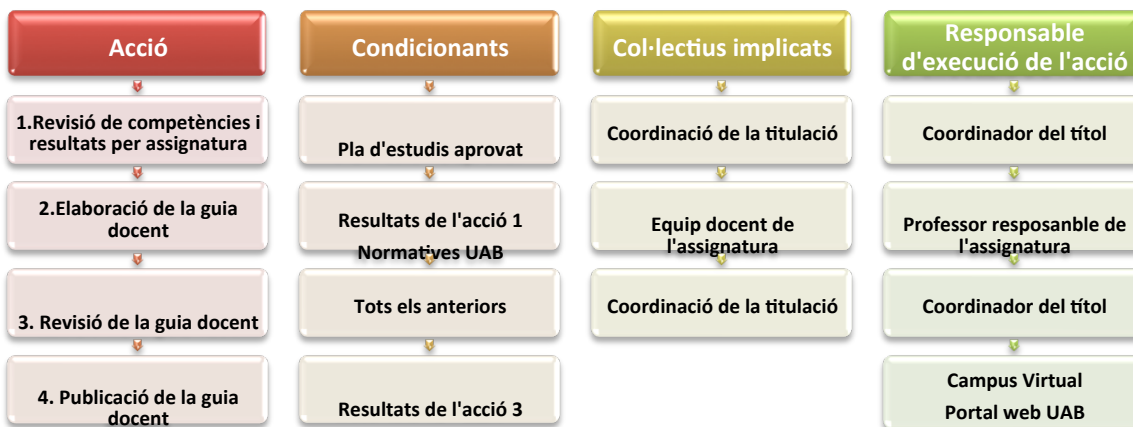

Figura 2: Procés de realització de les guies docents

Acció 1. La primera acció consisteix en definir i/o revisar quines competències i resultats d'aprenentatge es treballaran i avaluaran a cada assignatura de cada pla d'estudis. Com hem

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

explicat anteriorment, partim d'un perfil de competències i d'uns resultats d'aprenentatge associats que es distribueixen en matèries i que aquestes inclouen diferents assignatures. Per tal de realitzar una correcta assignació, és necessària la figura d'un executor que faci aquesta funció de distribuir competències i resultats d'aprenentatge a les assignatures. El responsable d'executar aquesta acció és el coordinador de la titulació, a través de la comissió de docència corresponent, una vegada ha consensuat aquesta distribució amb l'equip de professors responsables que imparteixen docència a la titulació. Aquests primers cursos d'implantació dels nous plans d'estudis han servit per establir a quin nivell es treballaran i avaluaran quines competències i resultats en el recorregut formatiu de quatre anys per als títols de grau.

Acció 2. Una vegada el coordinador de titulació realitza la distribució de competències i resultats d'aprenentatge a les assignatures, el següent pas consisteix en donar d'alta a l'aplicació els responsables de cada una de les assignatures. A mesura que el coordinador dóna d'alta els responsables, aquests reben un correu automàtic que els indica que són responsables de l'assignatura X i que poden accedir a l'aplicació. A partir d'aquest moment, cada professor responsable d'assignatura pot començar a editar la guia docent. La figura de responsable no és més que la persona visible o de contacte que té l'estudiant per qualsevol dubte o consulta i la persona encarregada de plasmar al document de la guia docent allò que s'ha treballat conjuntament amb l'equip de professors que imparteixen docència a l'assignatura.

Tant el professor responsable com l'equip docent han de conèixer l'estructura on s'emmarca l'assignatura que imparteixen, és a dir, la matèria on s'ubica l'assignatura dins de la memòria de

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

titulació ja que, per a cadascun dels elements que componen la guia, han de tenir en compte tots els aspectes definits a la matèria. L'únic element no editable són les competències i resultats d'aprenentatge que s'hauran de treballar i avaluar a l'assignatura ja que, com ja hem explicat, ho haurà informat el coordinador de titulació prèviament.

L'edició de la guia pel professor responsable és una acció que requereix un treball minuciós perquè es tracta de deixar clar què és el que s'espera de l'estudiant, què hauria d'aprendre, com ho aprendrà i de quina manera se l'avaluarà. Com ja hem explicat anteriorment, aquest punt requereix una bona organització entre tot l'equip docent de les assignatures que componen una matèria per decidir quins resultats d'aprenentatge s'avaluen i a quin nivell de profunditat, ja que un mateix resultat pot treballar-se a diferents assignatures. A més, des de la comissió de coordinació de la titulació, s'ha de supervisar a un nivell superior i global l'avaluació de tots i cadascun dels resultats d'aprenentatge definits per tal d'evitar que un resultat estigui sobredimensionat o que, pel contrari, no s'avalui suficientment. D'aquesta manera garantim que l'estudiant haurà adquirit les competències del títol al finalitzar el seu procés formatiu.

Acció 3. El següent pas torna a ser tasca de la figura del coordinador de titulació i consisteix en revisar el treball realitzat a cadascuna de les guies docents pels responsables d'assignatura. Evidentment, el coordinador de titulació és el que té la visió de conjunt de tot el pla d'estudis i, per tant, el responsable d'executar aquesta acció tinent en compte els criteris acordats a la comissió de coordinació definida pel centre o facultat.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

En base a les normatives de cada centre o facultat, les de la UAB i de la memòria de la titulació aprovada, el coordinador té el poder i la responsabilitat de revisar cadascuna de les guies per identificar aquells elements o parts de la guia que no responen als requeriments nomenats. Com ja hem comentat anteriorment, a la memòria de la titulació aprovada s'ha treballat a nivell de matèria (conjunt d'assignatures) i per tant, la definició de competències i resultats d'aprenentatge, de metodologies i d'activitats formatives, de sistemes d'avaluació i de continguts s'han de definir dins del marc en el que s'ha d'orientar i dissenyar la guia docent d'una assignatura. Partint d'aquesta informació, el coordinador de titulació ha de vetllar per una correcta concreció de: les activitats formatives i de la seva distribució en hores o pes en ECTS i quins resultats d'aprenentatge es treballen, el sistema d'avaluació proposat amb la seva distribució percentual de la nota i l'avaluació de les competències i resultats d'aprenentatge, l'adequació del temari de l'assignatura a la descripció de continguts proposats a la matèria i per últim, una correcta distribució de la planificació d'activitats tenint en compte el conjunt d'assignatures de cada curs. Si el coordinador detecta qualsevol incoherència en algun d'aquests aspectes ha de posar-se en contacte amb el responsable de l'assignatura per informar-li que s'han de realitzar modificacions a la guia docent d'acord als criteris i normatives per tal que pugui ser validada i publicada.

Acció 4. Una vegada realitzat tot aquest procés de revisió de cadascuna de les guies docents, el coordinador de titulació s'encarrega de validar l'última versió de la guia perquè, de manera automàtica, aquesta es publiqui a: la pàgina web de la UAB, la pàgina web de la Facultat o

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Centre on s'imparteix el títol, a la plataforma virtual de la universitat (Campus Virtual) i, per últim, al Dipòsit Digital de Documents de la UAB.

Durant aquests primers anys d'implantació, la tasca de tot l'equip docent en la realització de les guies resulta un treball constant d'ajustaments del disseny de la titulació que, amb el seguiment del procés d'assegurament de la qualitat, és justificable. La part pública (tota la guia excepte la planificació) de la guia docent de l'assignatura sol ser estable un curs rere altre mentre que la part de planificació i equip docent requereix més canvis cada any. Per tal de poder revisar, comporvar i introduir modificacions, s'han establert uns períodes temporals d'accés a l'aplicació per als docents i per a les tasques d'administració.

Mesos de l'any											
9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
1er semestre						2on semestre					
							Ed. Guia assignatura				
							Ed. Planificació grups assign. 1er sem.				
... Ed. Planificació grups assign. 2º sem.								Ed. Planificació grups assign. 2º sem. ...			
... (manteniment/actualització de l'aplicatiu)										(mant./actual..) ...	

Figura 3: Períodes temporals del protocol

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

El període més ajustat (blau) correspon a l'edició de la part pública de la guia i està restringida per garantir que els estudiants tinguin accés a les guies abans de matricular-se i per no començar a treballar fins que s'hagin pogut incorporar totes les possibles modificacions dels plans d'estudis. L'edició de la part de la planificació de l'assignatura té dos períodes segons si l'assignatura s'imparteix al primer o al segon semestre i s'ha de garantir que estigui completada just abans de que l'estudiant matriculat comenci. Per últim, hi ha una part de manteniment i actualització de l'aplicació (verd) indispensable per a fer modificacions i millores en l'aplicació.

3. Aplicació informàtica de guies docents (AGD)

Per tal de facilitar l'elaboració de les guies docents i poder complir el protocol mostrat al punt anterior, homogeneïtzar el seu aspecte i assegurar la seva difusió, la Unitat de Innovació Docent en Educació Superior (IDES) i l'Oficina de la Autònoma Interactiva Docent (OAID) han desenvolupat una aplicació informàtica per a l'elaboració de les guies docents (GD) que permet partir d'una única font de dades en relació a les competències i resultats d'aprenentatge (memòria de la titulació), assegurar una adequada planificació de la càrrega de treball de l'estudiant (ECTS vs hores) i, garantir una correcta planificació de l'avaluació de totes les competències.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

L'AGD es divideix en dues parts clarament diferenciades, una part "pública" universal que és la part que considerem més estable i que serà visible des de la web de la UAB i que inclou: dades bàsiques de l'assignatura, responsable de l'assignatura, prerequisits, competències i resultats d'aprenentatge, continguts, metodologia i activitats formatives, sistema d'avaluació i bibliografia i enllaços. I l'altra part, que considerem "privada" només la podrà visualitzar l'estudiant matriculat a l'assignatura a través del Campus Virtual. Aquesta part la componen les dades de l'equip docent i la planificació o cronograma de totes les tasques que ha de realitzar l'estudiant. Per tant, aquesta part serà diferent per a cada grup de matrícula de l'assignatura.

Per a poder realitzar correctament totes les accions definides al punt anterior, a l'AGD s'han dissenyat una sèrie de rols per a cadascun dels agents del procés.

El primer rol és el d'*administrador de l'aplicació* que és la persona encarregada de tota la part tècnica i que té accés a cadascuna de les parts de la guia en qualsevol moment del procés. També s'encarrega d'establir els períodes en els quals les guies estaran disponibles per editar-les i a més, s'encarrega d'actuar com a suport en els aspectes acadèmics de la guia. Aquesta part l'assumeix la Unitat IDES amb els suport tècnic-informàtic de la OAID.

El següent rol és el de *coordinador de titulació* que, com ja hem pogut intuir a l'anterior apartat, té les tasques següents: assignar competències i resultats d'aprenentatge a les assignatures, introduir i/o actualitzar el nom dels responsables d'assignatura i validar el treball dels responsables d'assignatura, tant de la part pública com de la part privada de la guia. Tanmateix,

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

aquest rol també pot consultar i editar qualsevol guia en qualsevol moment del procés d'edició, així com "reobrir" una planificació o cronograma d'una guia ja publicada.

Un altre dels rols definits a l'AGD és el del *professor responsable d'assignatura* que és l'encarregat de complimentar tots els camps de la guia. També ha d'introduir i/o actualitzar el nom del professor encarregat d'editar la planificació de l'assignatura i, una vegada aquest ha completat la informació, el professor responsable valida aquesta programació per a cadascun dels grups de l'assignatura. A més, l'AGD permet al professor responsable donar permís d'edició a un altre professor per poder editar la guia conjuntament. Com acabem d'indicar, el rol de *professor responsable de grup* s'encarrega d'editar el cronograma de tasques que l'estudiant ha d'entregar o realitzar per cada grup de matrícula. Com l'anterior rol, aquest també té poder per atorgar permís d'edició al membre de l'equip docent de l'assignatura que desitgi.

4. Resultats d'aplicació de l'AGD (curs 2011-2012)

En aquesta fase inicial d'implantació i desplegament dels nous títols de grau i màster a la UAB el compromís que els centres i les seves comissions de coordinació tenen amb el seguiment del títols és molt important. De fet, les comissions de docència realitzades per a les diferents titulacions que han implantat els seus títols han pogut detectar certes situacions i plantejar alternatives adequades gràcies a la utilització de l'aplicació de les guies docents.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

En aquesta comunicació pensem que és necessari mostrar el que descriuen i expliquen els agents implicats en el procés fins al moment. Hem intentat resumir les principals conclusions en quatre apartats.

1. Amb el nou model de guia docent unificat, al coordinador de la titulació i a la comissió de docència li ha resultat més fàcil i evident detectar si tots els resultats d'aprenentatge d'una determinada assignatura estaven vinculats a una determinada activitat d'avaluació; concretament s'ha detectat que, en alguns casos, s'havia omès vincular els resultats d'aprenentatge amb les activitats d'avaluació especificades, podent esmenar-se el problema a temps (les guies docents s'elaboren amb un calendari establert que s'anticipa a l'inici del curs).
2. En aquells casos on existeixen dos o més assignatures vinculades a una única matèria, les guies docents són una eina molt eficaç per poder detectar si tots els continguts s'han distribuït entre les assignatures i si tots els resultats d'aprenentatge s'avaluen almenys en alguna assignatura d'aquesta matèria. El professor responsable no sempre té contacte amb els altres responsables, però mitjançant la guia docent s'ha evidenciat més fàcilment que s'ha produït alguna omissió dels continguts i/o resultats d'aprenentatge de tot un bloc de matèria o inclús que s'estaven realitzant en paral·lel activitats d'avaluació per a un mateix resultat d'aprenentatge que estava en dues assignatures de la mateixa matèria. Aquestes situacions denoten la manca de coordinació i comunicació entre docents d'una mateixa titulació.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

3. La guia docent ha resultat també una eina molt útil per avaluar i equilibrar la càrrega setmanal de l'estudiant permetent detectar i corregir aquells períodes on es produeix una acumulació d'activitats avaluatives. La coordinació a nivell horitzontal no sempre és la desitjada i mecanismes com la guia, permeten que aquesta resulti més fàcil.
4. En el cas de que l'oblit d'un contingut concret en una determinada matèria sigui raonable i acceptable (prèvia discussió a nivell de comissió de titulació i normalment per motius d'actualització de la matèria, etc.), es considera que detectar-ho mitjançant les guies docents i analitzar/discutir sobre l'error, dóna arguments per justificar la proposta d'un canvi posterior a la memòria de la titulació, garantint d'aquesta manera un seguiment/actualització del pla d'estudis, aspecte que també contribueix a millorar la qualitat dels estudis despleats.

Així doncs, en aquesta primera fase de desplegament dels nous títols resulta molt útil anar recopilant aquests suggeriments i canvis de cara a futures propostes de canvi als plans d'estudi verificats. Amb un total de 1.026 guies publicades a través de l'AGD hem de seguir treballant per a millorar l'eina i adaptar-la cada cop més a les necessitats de les titulacions per tal de facilitar la seva tasca. Per al curs 2012-2013 l'objectiu és continuar amb els títols de grau que ja han començat a treballar amb l'AGD, incloure dues titulacions de grau més, començar amb 21 títols de màsters oficials.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Conclusions

El gran número de plans d'estudi de grau i màster implantats a la UAB, al voltant d'uns 200, i la importància del seguiment per la posterior acreditació d'aquests títols, ha evidenciat la necessitat de comptar amb múltiples i diferents estratègies i eines que permetin garantir que els estudiants obtenen una formació de qualitat.

El fet de definir un model de guia docent únic per a tota la universitat suposa beneficis per a tots els agents implicats al procés formatiu. Hem indicat alguns d'ells, comparabilitat, transparència, avaluació entre universitats, però volem destacar com essencial el fet de que la guia docent assegura l'avaluació de les competències definides a la memòria del títol. A més, per al procés de seguiment dels títols la guia resulta una evidència útil per saber com s'estan fent les coses a l'aula i fora d'aquesta, conèixer què és capaç de fer o demostrar l'estudiant una vegada superada l'assignatura i de quina forma se li avalua, etc.

Una vegada establert el model únic de guia semblava necessari comptar amb una eina informàtica que permetés gestionar, més fàcilment, tota la informació que ens concedia la guia. Per aquest motiu, es dissenya l'aplicació informàtica AGD que encara que en els seus inicis ha suposat una inversió considerable de treball per als agents implicats, a dia d'avui permet minimitzar la càrrega de treball que suposa realitzar totes les guies docents de totes les titulacions implantades. A més a més, el procés d'elaboració de la guia, així com el protocol per

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

introduir aquesta a l'AGD suposa una coordinació vertical i horitzontal de tots els agents involucrats que repercutirà, sens dubte, en una major coherència en el procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Finalment, podem dir que disposar d'una eina informàtica com l'AGD garanteix que s'ha partit d'una mateixa font d'informació (memòries de titulació), que aquesta no és modificable sense el consentiment de determinats agents, que la universitat i els seus centres o facultats compten amb una informació sobre els seus estudis accessible i propera a la societat en general i als estudiants en particular i que, en definitiva, suposa un instrument molt important en els processos de seguiment de garantia de la qualitat de les titulacions impartides a la UAB.

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

A.A.V.V. (2006) *Guía Docente de la UPV. Criterios para su elaboración*. Valencia: Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad Politécnica de Valencia.

Disponible a:

http://www.upv.es/miw/infoweb/epsg/servicios/presentacion_GD.pdf

AGENCIA NACIONAL DE EVALUACIÓN DE LA CALIDAD Y LA ACREDITACIÓN (2003). *Programa de Convergencia Europea. El crédito europeo*. Madrid: ANECA. Disponible a:

<http://www.aneca.es/Documentos-y-publicaciones/Archivo-documental>

AQU CATALUNYA (2005) *Eines per a l'adaptació dels ensenyaments a l'EEES*. Barcelona: AQU.

Disponible a: http://www.aqu.cat/doc/doc_12136840_1.pdf

Edwards, A. y Knight, P. (1998) *Assessing Competence in Higher Education*. Birmingham: Kogan Page.

González, J. y Wagner, R.(Coord.) (2003) *Tuning Educational Structures in Europe*. Informe Final. Proyecto Piloto Fase 1. Bilbao: Universidad de Deusto.

Salinas Fernández, B. y Cotillas Alandí, C. (2005) *Elaboración de la Guía Docente para la Convergencia Europea. Principios para su diseño*. Valencia: Servei de Formació Permanent de la Universitat de València.

Disponible a:

<http://centros.uv.es/web/centros/mio/data/informacion/E62/PDF3.pdf>

SECRETARIA TÈCNICA

VII CIDUI

ISBN 978-84-695-4073-2